

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-15>

УДК 336

ДИДЖИТАЛІЗОВАНІ ІННОВАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

DIGITALIZED INNOVATIONS OF BANKING BUSINESS

Дроботя Яна Анатоліївнакандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6716-4654>**Бражник Людмила Василівна**кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6594-3283>**Дорошенко Ольга Олександрівна**кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1163-8635>**Drobotya Yana, Brazhnyk Liudmyla, Doroshenko Olga**
Poltava State Agrarian University

У статті досліджено та узагальнено додаткові можливості ведення банківського бізнесу шляхом втілення диджиталізованих інновацій в діяльність банків, зокрема таких як краудфандинг, банкінг в хмарах, блокчейн, шерінг, орен-банкінг. Визначено сутність даних інноваційних технологій та можливості їх втілення в банківському бізнесі. Узагальнено перешкоди та підстави до втілення цих інновацій в банківську діяльність. Визначено вплив даних технологій на банківський бізнес та клієнтів банку. Узагальнено основні переваги та недоліки від Орен-банкінгу для банків, їх клієнтів та інших суб'єктів: стартапів, фінтех-компаній. Означено основні переваги та недоліки від ведення «хмарного бізнесу» комерційними банками для банків та їх клієнтів. Досліджено можливості втілення досвіду інноваційного банківництва в реаліях України. Узагальнено власне бачення сучасного комерційного банку, як банкінгу заснованого на синергії інформаційного та банківського простору орієнтованого на індивідуального клієнта, його потреби та запити.

Ключові слова: комерційний банк, диджиталізація, диджиталізована банківська діяльність, краудфандинг, банкінг в хмарах, блокчейн, шерінг, орен-банкінг.

В статье исследованы и обобщены дополнительные возможности ведения банковского бизнеса путем внедрения диджитализированных инноваций в деятельность банков, в частности таких как краудфандинг, банкинг в облаках, блокчейн, шеринг, орен-банкинг. Определена сущность данных инновационных технологий и возможности их воплощения в банковском бизнесе. Обобщены препятствия и основания для воплощения этих инноваций в банковскую деятельность. Определено влияние данных технологий на банковский бизнес и клиентов банка. Обобщены основные преимущества и недостатки Орен-банкинга для банков, их клиентов и других субъектов: стартапов, финтех-компаний. Указаны основные преимущества и недостатки от ведения «облачного бизнеса» коммерческими банками для банков и их клиентов. Исследованы возможности воплощения опыта инновационного банкинга в реалиях Украины. Обобщено собственное видение современного коммерческого банка, как банкинга основанного на синергии информационного и банковского пространства ориентированного на индивидуального клиента, его потребности и запросы.

Ключевые слова: коммерческий банк, диджитализация, диджитализированная банковская деятельность, краудфандинг, банкинг в облаках, блокчейн, шеринг, орен-банкинг.

The increase in the number of commercial banks provokes the search for more new ideas for conducting banking business focused on saving money, increasing services, and high-quality, mobile satisfaction of the needs of their own customers. One of the ways to ensure competitive advantage in the realities of the banking business, which is just beginning to develop and gain momentum, is innovation, which has become possible due to digitalization. The article aims to study the impact of digitalized innovations on the banking business, on the evolution of banking services, and to justify one's own vision of a modern banking institution. In particular, the article explores

and summarizes additional opportunities for banking business through the implementation of digital innovations in the activities of banks, such as crowdfunding, cloud banking, blockchain, sharing, open banking. The essence of these innovative technologies and the possibilities of their implementation in the banking business are determined. Obstacles and grounds for the implementation of these innovations in banking are summarized. The impact of these technologies on the banking business and bank customers is determined. There are summarized the main advantages and disadvantages of open banking for banks, their clients, and other entities: startups, fintech companies. There are identified the main advantages and disadvantages of conducting "cloud business" by commercial banks for banks and their customers. Possibilities of realization of experience of innovative banking in the Ukrainian realities are studied. The own vision of a modern commercial bank as a banking based on the synergy of information and banking space focused on the individual client, his or her needs and requests is generalized. We believe that in the future this synergy in the banking business will lead to the evolution of banks by statute, functions, services, tools, products, management, probable risks, and methods of protection against them forming linear links in the client-bank network and will create a new form of banking, which in addition to banking services will provide a wide range of other services not related to finance and tailored to a specific client.

Keywords: commercial bank, digitalization, digitalized banking, crowdfunding, cloud banking, blockchain, sharing, open banking.

Постановка проблеми. Діяльність суб'єктів господарювання з ціллю утримання конкурентних переваг вимагає постійного пошуку нових ідей ведення бізнесу, не виключенням є і банківський бізнес. Збільшення кількості комерційних банків призводить до пошуку останніми все нових та нових ідей ведення бізнесу орієнтованих на економію коштів, збільшення послуг та якісне, мобільне задоволення потреб власних клієнтів. Саме інновації, що стали можливими завдяки диджиталізації дають підстави побудови нового, мобільного банківського бізнесу, що постійно еволюціонує та орієнтується на індивідуальних сучасних клієнтів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Андрушків І.П., Надієвець Л.М. досліджують проблематику Open-банкінгу [1]. Ситник І.П., Фоміна В.С. аналізують питання впливу фінтеху на сучасні платіжні системи [10], окрім того Ситник І.П., Шірінян Л.В., Фоміна В.С. досліджують питання криптовалюти та блокчейну в сучасних платіжних системах [11]. Аналізом краудфандингу як інструменту отримання фінансового капіталу займалися Васильєв О.В., Матюшенко С.С. [4]. Тягунова З.О., Бондаренко В.М. досліджували питання зарубіжного досвіду краудфандингу [12]. Можливості застосування блокчейну у фінансовій сфері вивчав Кавецький В.Я. [6].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на актуальність інноваційних технологій в банківському бізнесі та наявність досліджень з даного питання, проблематика таких інноваційних технологій в банківському бізнесі як краудфандинг, банкінг в хмарах, блокчейн, шерінг, open-банкінг, що стали можливими завдяки диджиталізації банківської сфери, вимагає поглиблення дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження впливу диджиталізованих інновацій на банківський бізнес, на еволюцію банківських послуг та обґрунтування власного бачення сучасної банківської установи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід сказати, що диджиталізація формує новітні можливості для втілення інновацій в банківський бізнес. Власне використання новітніх технологій дозволяє формувати комерційні банківські установи нового покоління, які відрізняються від традиційних за набором повноважень, прав власності, операціями, мобільністю та орієнтацією на потреби клієнтів. Вагомою перешкодою втілення даних інновацій на сьогодні залишається: 1) відсутність поінформованості серед широких верств населення про нові можливості ведення банківського бізнесу; 2) ризик хакерських атак та втрат персональних даних клієнта; 3) обмеженість ресурсів для втілення даних технологій; 4) відсутність досвіду роботи працівників банку з інноваційними технологіями ведення бізнесу. Підставою ж до втілення даних технологій в банківський бізнес є: 1) економія на витратах банків; 2) мобільність задоволення потреб клієнтів; 3) розширення як фінансових, так і інформаційних та консультаційних можливостей банків.

Проаналізуємо які ж саме інновації на сьогодні є можливими до втілення в банківському бізнесі завдяки диджиталізації (табл. 1). Вже на сьогодні банківські установи набувають нового відкритого рівня – рівня функціонування в єдиному інформаційному просторі. Інтернет ресурси дозволяють досить успішно втілювати в банківський бізнес технології електронного шерінгу та блокчейну. Техноло-

гія блокчейну в банківництві відноситься до фінтех інновацій в області побудови баз даних зі спільною децентралізованою для банку та його клієнтів власністю на основі формування реєстрів даних. На сьогодні проявом блокчейну в платіжних системах є криптовалюта, токенизація платежів, смарт контракти [13]. Блокчейн – фінтех інновація в банківській сфері, яка шляхом оцифрування банківських даних надасть змогу формування лінійних зав'язків між банком та його клієнтами.

Блокчейн для банків забезпечить повну конфіденційність даних, підвищить рівень кібербезпеки інформаційного простору банку. Окрім того дана технологія передбачає повний реєстр даних та формування історії

операцій, при цьому будь-яка банківська операція за блокчейну можлива лише у випадку досягнення компромісу між членами лінійки. Формування спільних баз даних між банками, банками і їх клієнтами, на нашу думку, в подальшому призведе до значного скорочення кількості банківських працівників, комерційних банків та здешевлення банківських продуктів.

Варто відзначити і нові можливості банківських установ завдяки втіленню технології шерінгу в банківській бізнес. Дана технологія передбачає передачу ресурсів «в прокат». Власне у банківському бізнесі ця технологія дає можливість: 1) користування базами даних інших електронних додатків; 2) отримання фінансових ресурсів «в прокат»;

Таблиця 1

Інновації банківського бізнесу реаліях диджиталізації

Інновація	Сутність	Можливості втілення в банківському бізнесі
Блокчейн	- механізм формування спільної бази даних для здійснення операцій на основі формування лінійних зав'язків в банківській сфері та відкритість інформації для суб'єктів лінійки	1) формування нового оцифрованого банківського продукту з підвищеним рівнем безпеки та продукту зберігання активів зі спільною власністю – банк – підприємства, фізичні особи, що призведе до скорочення посередників між банком та клієнтом, скорочення витрат, ризиків втрати інформації, прискорення розрахунків шляхом формування «розумних контрактів»
Шерінг	- механізм використання інформації та фінансових ресурсів шляхом їх «отримання в прокат»	1) формування спільної для використання з бізнесом інформаційної бази та спільних інтерфейсів з ціллю отримання «в прокат» інформації, ресурсів. У даному випадку є можливість отримати банком дешеві ресурси під певні конкретні проекти, отримати у шерінг документи, однак і банк змушений також ділитися ресурсами
Крауд-фандинг	- механізм залучення коштів від значного кола осіб (фінансування громадую) під певний проект за участю єдиного посередника або без нього завдяки можливостям інтернету	1) фінансування інвестиційних проектів шляхом залучення коштів від значного кола осіб. Банк може виступати у даному випадку фінансовим посередником, без інвестування власних коштів, виконуючи функцію акумулювання коштів та поруки за даний проект; 2) банки можуть добровільно об'єднувати власні ресурси, формуючи «публічне інвестування» для вкладення в конкретний проект
Опен-банкінг	- механізм відкриття банками доступу до власних систем стороннім особам	1) формування конкурентного банкінгу нового покоління з орієнтацією на умови та запити клієнтів за яких клієнт отримує можливість формування власних вимог до банку. Формування платформи «банківського торгового центру»
Банкінг в хмарах	- механізм зберігання банківської інформації в інтернеті	1) формування індивідуальних проектів для клієнта (B-Cloud), що передбачає розміщення інфраструктури в хмарі та організацію віддалених каналів зв'язку із банком, можливість отримання додаткових сервісів, можливість формування індивідуальної «гібридної» хмари під конкретного клієнта; 2) формування нового банку в «хмарі», що дозволяє отримати додаткові можливості зберігання інформації та скоротити витрати на дане зберігання, отримати додатковий захист даних, розширити коло фінансових і нефінансових послуг

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 2; 4; 6; 8; 13]

3) спільного використання фінансових ресурсів завдяки формуванню інформаційних платформ.

Варто відзначити, що банк може співпрацювати із шерінг компаніями в спільній інформаційній платформі кредитуючи як шерінгові компанії, так і формуючи власний шерінг ресурсів для клієнтів [15]. Шерінг для банків – це також можливість використання інформаційного шерінгу, тобто шерінгу документів для відкриття рахунків та отримання інших банківських послуг. Досліджуючи шерінг в банківській діяльності України, зазначимо, що вже три банки України користуються електронними документами в додатку «Дія» для здійснення банківських операцій, зокрема «ПриватБанк», «Монобанк», «А-банк» [14], тобто банківські установи отримали можливість шерінгу інформації з додатку «Дія». В Швеції технологію шерінгу в банківській сфері використовують ще з 2016 р. Американський досвід шерінгу грошей – надання позик «від людини до людини» некомерційною організацією Kiva за допомогою формування інтернет мережі, яка заснована на рівних правах учасників, а не на співпраці клієнт-банку [7], що, з нашого погляду, формує конкуренцію для сучасного інтернет банківництва. Варто відзначити, що позики «від людини до людини», шерінг техніки, нерухомості, автомобілів тощо може провокувати зменшення попиту на банківські кредити, а це ризик для банків понесення значних фінансових втрат.

В банківській сфері можливе також формування відкритих баз даних комерційних банків – Open-банків. Вже на сьогодні Open-банки в Європі функціонують згідно законодавства. Так, в Європі згідно другої платіжної директиви PSD2 банки зобов'язані здійснювати обмін даними з зовнішніми користувачами, зокрема з стартап компаніями, фінтех компаніями. Слід акцентувати, що власне надання банківської інформації стороннім користувачам формує як додаткові вигоди для банків, клієнтів, стартап, фінтех компаній, так і загрози. Основні вигоди та втрати від Open-банкінгу подано в табл. 2.

Вважаємо що, за відкритого банківництва зросте конкуренція банків не лише один з одним, а й з іншими фінансовими компаніями, що спонукатиме до поліпшення банківських сервісів, продуктів, розробки продуктів під індивідуального клієнта, здешевлення послуг, що вигідно для клієнтів.

З нашого погляду, найбільшу вигоду від open-банківництва матимуть клієнти банків,

які отримають нові, зручні, мобільні фінансові інструменти, зручні інтерфейси, єдину фінансову платформу (де будуть порівнюватись банки, фінтехкомпанії), велику кількість сервісів (фінансових та нефінансових), зниження вартості послуг.

Варто сказати і про вигоди фінтехкомпаній, які зможуть створювати нові фінансові продукти та формувати єдину фінансову платформу, фінансову систему для ринку, галузі.

Однак Open-банкінг поряд із власними перевагами має загрози втрати, крадіжки банківських даних, технічних збоїв. Так, власне фінтехкомпанії та інші сторонні сервіси отримують інформацію про клієнтів та їх операції, тобто персональні дані стануть не конфіденційними. Варто сказати, що на ринку надання банківських послуг з'являться інші небанківські фінансові учасники, що створить для банків додаткових конкурентів та загрозу кібербезпеці як для клієнтів, так і для банків.

Досліджуючи зарубіжний досвід, вважаємо доцільним акцентувати на тому, що у 2018 р. в Великобританії один із найбільших фінансових конгломератів світу HSBC, створив додаток Connected Money, за допомогою якого клієнти можуть дивитись інформацію про умови відкриття рахунків, відсоткові ставки за депозитами та кредитами усіх банківських установ. Власне цей додаток формує додаткову конкуренцію серед банків, оскільки клієнт отримує єдине інформаційне середовище, що досить швидко і легко дозволяє співставити інформацію про вартість банківських послуг та умови їх отримання [8].

Деякі фахівці банківської справи зазначають, що якщо Open-банківництво об'єднається із п'ятіркою ТНК з надання онлайн сервісів таких як Microsoft, Amazon, Facebook, Google, Apple (або ж хоча б із однією із цих компаній), то це сформує досить потужну клієнтську базу для банкінгу, яка швидко розповсюдиться по всьому світу і буде просувати банківський продукт нового покоління.

Вважаємо, що за такого об'єднання банківський продукт буде більш диджиталізованим, але і ризики від такого продукту будуть значними.

Слід зауважити, що формуючи таку об'єднану фінансову платформу з лідерами ТНК в онлайн-сервісах може виникнути небезпека залежності та монополізації банківської сфери даними компаніями та ризик втрати фінансової безпеки держав, світу. Однак, нині кожна із цих компаній рухається власне у сво-

Таблиця 2

Основні вигоди та втрати від Open-банкінгу

Вигоди	Втрати
Банки	
1) формування спільного інтерфейсу з іншими банками, стартапами, фінтех-компаніями; 2) формування єдиної фінансової платформи; 3) формування спільної клієнтської бази; 4) можливість постійного моніторингу інформаційних даних конкурентів; 5) економія на програмному забезпеченні; 6) скорочення витрат на кадрове забезпечення; 7) скорочення операційних витрат банку; 8) розширення кола клієнтів; 9) розширення банківських послуг; 10) мобільність надання послуг; 10) втрата монополії банків на дані клієнтів	1) постійна, жорстка, прозора конкуренція завдяки можливості для клієнтів банку прозорого співставлення даних банку з його конкурентами; 2) гнучкість у формуванні ціни банківських послуг; 3) ймовірність технічних збоїв; 4) постійна залежність від інтернет ресурсів та програмного забезпечення; 5) недовіра та низька поінформованість клієнтів про новітні технології; 6) хакерські атаки; 7) поділ ринку з іншими фінансовими посередниками; 8) довготривалість змін; 9) значні витрати на інноваційний розвиток;
Клієнти банків	
1) покращення якості надання банківських послуг; 2) зниження вартості надання банківських послуг; 3) гнучкість у формуванні вартості послуг; 4) зростання асортименту власних вигідних, зручних для конкретного клієнта продуктів; 6) можливість отримання поряд із фінансовими ряд нефінансових, потрібних саме цьому клієнтові послуг та їх інтеграція в обліковий запис клієнта; 7) мобільність отримання послуг; 8) мобільна можливість отримання інформації про банки на платформі порівняння сервісів	1) неконфіденційність персональних даних; 2) хакерські атаки; 3) залежність банківських послуг від інтернету, програмного забезпечення, технічних пристроїв; 4) технічні збої при отриманні послуг; 5) довготривалість змін
Стартапи та фінтех-компанії	
1) розширення клієнтської бази; 2) отримання додаткової фінансової інформації; 3) формування нових фінансових продуктів; 4) формування єдиної із банками фінансової платформи; 5) формування фінансових систем для банків та їх клієнтів	1) неконфіденційність персональних даних, хакерські атаки; 2) постійна залежність від інтернет ресурсів та програмного забезпечення; 3) недовіра та низька поінформованість клієнтів про новітні технології; 4) часткова втрата клієнтів; 5) довготривалість змін, значні витрати на інноваційний розвиток

Джерело: узагальнено на основі [3]

єму напрямку, а тому на сьогодні про синергію Open-банкінгу з даними компаніями не йдеться. Варто сказати і про те, що концепція Open-банкінгу можливо скоро запрацює і в Україні, бо президент Всесвітнього банку вважає, що саме даний банкінг дозволить демонілізувати економіку України, а тому надає рекомендації до його впровадження (ці рекомендації були надані у 2019 р. і планується їх запровадження до 2022 р.) [3]. Згідно рішення НБУ щодо запровадження в Україні європейської директиви PSD2 надавати платіжні послуги в Україні в контексті Open-банкінгу зможуть наступні групи установ [3] (табл 3).

Першими кроками до Open банкінгу в Україні є формування у 2018 р. маркетплейсу Let'sPartner, якому нині не має аналогів в СНД.

Даний маркетплейс дозволяє здійснювати обмін інформацією між банками, бізнесом, стартапами, фінтех компаніями. Серед банківських установ, які взаємодіють в межах даного маркетплейсу – Альфа-Банк, Укрсоцбанк [5].

Використання можливостей краудфандингу в банківській сфері – передбачає добровільне об'єднання фінансових ресурсів завдяки мережі інтернет. Ці об'єднання можуть здійснювати як банківські установи, так і небанківські фінансово-кредитні посередники, окремі громадяни.

Краудфандинг дрібного підприємництва – це альтернатива банківському кредитуванню, а відтак банки можуть понести від нього фінансові втрати. Однак, якщо об'єднувати власні ресурси будуть банки, то це можливість отримання додаткових прибутків для

Таблиця 3

**Суб'єкти, які зможуть надавати платіжні послуги в Україні
в контексті Open-банкінгу згідно європейської директиви PSD2**

Постачальник платіжних послуг	Характеристика даного постачальника
НБУ	- надання окремих видів платіжних послуг
Органи державної влади	
Банківські установи	- відкриття клієнтам рахунків; - надання розрахунково-касових послуг
Установи е-грошей	- емісія е-грошей; - надання операцій з е-грошима; - відкриття платіжних рахунків; - здійснення платіжних операцій
Поштові установи	- відкриття платіжних рахунків; - надання платіжних послуг
Платіжні установи	- відкриття платіжних рахунків; - надання платіжних послуг

Джерело: [3]

банківництва. Окрім того банк може виступити у якості посередника при об'єднанні ресурсів окремих громадян та вкладенні їх у конкретний проект.

Таким чином, банк може отримати прибуток у вигляді комісійних при об'єднанні ресурсів та їх інвестуванні без власних витрат. Крауд-фандинг банківських ресурсів для «публічного інвестування» банками певних проектів – це також додаткова реклама для комерційних банківських установ.

Акцентувати хочемо і на тому, що у 2018 р. було запропоновано запуск першої світової бази даних на основі формування штучного інтелекту [9], що, на нашу думку, в подальшому змінить банківський бізнес.

Варто також, з нашого погляду, зосередити увагу і на «хмарних технологіях» при веденні банківського бізнесу. Так, власне «банкінг в хмарах» формує нові, додаткові можливості для банків та їх клієнтів (табл. 4).

Таблиця 4

«Банкінг в хмарах» – переваги і недоліки для банків і їх клієнтів

Комерційні банки	Клієнти банків
1	2
Переваги	Переваги
- можливість для банку втілення технології блокчейну, штучного інтелекту; - спрощення та оптимізація бізнес процесів; - скорочення витрат на бізнес процеси; - зростання конкурентних переваг; - формування єдиної платформи надання послуг для клієнтів між банками, підприємствами, фінансовими установами; - збільшення можливостей захисту баз даних з використанням біометрії та безпечних зашифрованих індивідуальних сховищ	- доступ клієнтів до міжбанківського ринку купівлі-продажу валюти; - можливість мобільного отримання послуг депонування, кредитування, гарантії, обміну, переказу, оплати рахунків тощо; - можливість цілодобової взаємодії з банками; - можливість багатофункціональної взаємодії для клієнта банку завдяки інтернету речей, блокчейну, штучному інтелекту; - здешевлення послуг; - значне розширення кола послуг; - отримання можливості ведення бізнесу в єдиній інтелект платформі; - можливість отримання індивідуальних послуг з повною їх інтеграцією у власний смартфон, ноутбук, планшет, комп'ютер; - гнучкість вартості послуг; - отримання нефінансових послуг за індивідуальним профілем клієнта; - можливість формування власної інфраструктури в хмарі (B-Cloud); - отримання додаткового захисту особистих даних

Продовження Таблиці 4

1	2
Недоліки	Недоліки
- хакерські атаки; - хибні рішення із-за збоїв штучного інтелекту; - втілення є вартісним та потребує кваліфікованих спеціалістів; - відсутність довіри клієнтів до даної технології; - мале коло поінформованості клієнтів про технологію та її можливості	- втрата персональних даних; - хибні рішення із-за збоїв штучного інтелекту; - залежність бізнесових рішень від мережі інтернет, хмарних технологій, пристроїв для їх втілення

Джерело: узагальнено на основі [1]

На нашу думку, Open банкінг, шерінг, блокчейн, краудфандинг, банкінг в хмарах скасує чіткий поділ у банківській сфері на клієнтів та банки.

Вважаємо, що сучасний банк – це синергія банківництва та інформаційного простору, що втілює технології шерінгу, блокчейну, краудфандингу, open-банкінгу, банкінгу в хмарах на шляху надання диджиталізованих послуг.

Висновки і пропозиції. Отже, сучасний банк є синергією між інформаційним простором та банківськими продуктами, яка мож-

лива завдяки сучасним інноваційним диджиталізованим технологіям. В подальшому дана синергія провокуватиме значну еволюцію банків за статутом, функціями, сервісами, інструментами, продуктами, управлінням, ймовірними ризиками та методами захисту від них формуючи лінійні зв'язки в мережі клієнт-банк і дозволить сформувати нову форму банківництва, яка окрім банківських послуг буде надавати широке коло інших послуг клієнту не пов'язаних з фінансами та адаптованих під конкретного клієнта.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Андрушків І. П., Надієвець Л. М. Діджиталізація в банківському секторі: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 195–200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pecon_2018_4_24 (дата звернення: 12.12.2020).
- Аранчій В.І., Бойко Л.М., Черненко Л.В. Гроші та кредит : навч. посібник. Львів : Магнолія, 2010. 300 с.
- Діденко С. Кінець монополії держбанків: Україна запроваджує європейську концепцію Open Banking. *News.ua*. URL: <https://ua.news.ua/konets-monopolyu-gosbankov-ukrayna-vnedryaet-evropejskuuu-kontseptsyuu-open-banking/> (дата звернення: 21.01.2021).
- Васильєв О.В., Матющенко С.С. Краудфандинг – сучасний інструмент фінансування розвитку інтелектуального капіталу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 18. С. 36–40. URL: <http://www.investplan.com.ua/?or=1&z=5165&i=5> (дата звернення: 21.01.2021).
- В Украине запустили маркетплейс финтех-стартапов. 2018. URL: <https://psm7.com/news/v-ukraine-zapustili-marketplejs-fintex-startapov.html> (дата звернення: 21.01.2021).
- Кавецький В. Я. Застосування блокчейн-системи у фінансовій сфері. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Випуск 2 (130). С. 14–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2018_2_5 (дата звернення: 20.01.2021).
- Миронова Н. Ділись, обмінюйся, довіряй: що таке шерінг-економіка і як вона змінює світ. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/dilis-obminyujsya-doviryaj-sho-take-shering-ekonomika-i-yak-vona-zminyuye-svit> (дата звернення: 20.01.2021).
- Открытый банкинг: британцы смогут управлять счетами из одного приложения. *PaySpace Magazine*. URL: <https://psm7.com/news/evropejcy-smogut-upravlyat-svoimi-schetami-cherez-odno-prilozhenie.html> (дата звернення: 21.01.2021).
- Планируется запуск первой в мире базы данных Fintech-компаний. *PaySpace Magazine*. URL: <https://psm7.com/news/planiyuetsya-zapusk-pervoj-v-mire-fintech-bazy-dannyh.html> (дата звернення: 21.01.2021).
- Ситник І.П., Фоміна В.С. Вплив фінтеху на розвиток сучасних платіжних систем України. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2019. Вип. 2. (51). С. 139–143.

11. Ситник І. П., Шірінян Л. В., Фоміна В. С. Криптовалюта і блокчейн-технології в сучасних платіжних системах: проблеми і перспективи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Вип. 30 Ч. 2. С. 109–113.
12. Тягунова З.О., Бондаренко В.М. Краудфандинг: світовий досвід та практика. *Інноваційна економіка*. 2015. № 3. С. 25–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2015_3_6 (дата звернення: 20.01.2021).
13. Фінтех і блокчейн: технології, які «підривають» банківський сектор. URL: <https://ceoclub.com.ua/notes/blockchain> (дата звернення: 21.01.2021).
14. Цифровим шерингом документів вже користуються в трьох українських банках. *УКРІНФОРМ*. 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3117182-cifrovim-seringom-dokumentiv-vze-koristuutsa-v-troh-ukrainskih-bankah-fedorov.html> (дата звернення: 21.01.2021).
15. Шерінг: сучасний тренд, що відкриває майбутнє. *Mukachevo.Net*. 2021. URL: <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/2087215> (дата звернення: 21.01.2021).

REFERENCES:

1. Andrushkiv I.P., Nadiyevetz L.M. (2018) Didzhytalizaciya v bankivskomu sektori: svitovij ta vitchyznyanyj dosvid [Digitalization in the banking sector: world and domestic experience]. *Problemy ekonomiky*, no. 4, pp. 195-200. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2018_4_24 (accessed 12 December 2020).
2. Aranchij V.I., Bojko L.M., Chernenko L.V. (2010) Groshi ta kredyt [Money and credit] Lviv: Magnoliya (in Ukrainian).
3. Didenko S. Konecz monopoly gosbankov: Ukrayna vnedryaet evropejskuyu koncepcyyu Open Banking [End of the monopoly of state banks: Ukraine implements the European concept of Open Banking]. *News.ua*. Available at: <https://ua.news/ru/konets-monopoly-gosbankov-ukrayna-vnedryaet-evropejskuyu-kontseptsyyu-open-banking/> (accessed 21 January 2021).
4. Vasylyev O.V., Matyushhenko S.S. (2016) Kraudfandyng – suchasnyj instrument finansuvannya rozvytku intelektualnogo kapitalu. [Crowdfunding is a modern tool for financing the development of intellectual capital]. *Investyciyi: praktyka ta dosvid*, no. 18, pp. 36–40. Available at: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5165&i=5> (accessed 21 January 2021).
5. V Ukrayne zapustyly marketplejs fyntex-startapov [Fintech startup marketplace launched in Ukraine] (2018). Available at: <https://psm7.com/news/v-ukrayne-zapustili-marketplejs-fyntex-startapov.html> (accessed 21 January 2021).
6. Kaveczyj V.Ya. (2018) Zastosuvannya blokchejn-systemy u finansovij sferi. [Application of the blockchain system in the financial sphere]. *Socialno-ekonomichni problemy suchasnogo periodu Ukrayiny*, vol. 2(130), pp. 14–18. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2018_2_5 (accessed 20 January 2021).
7. Myronova N. Dilys, obminyusya, doviryaj: shho take sheryng-ekonomika i yak vona zminyuye svit [Share, share, trust: what is the sharing economy and how it changes the world]. Available at: <https://thepage.ua/ua/economy/dilis-obminyusya-doviryaj-sho-take-sheryng-ekonomika-i-yak-vona-zminyuye-svit> (accessed 20 January 2021).
8. Otkrutuj bankyng: brytancz smogut upravlyat schetamy yz odnogo prylozhenyya [Open banking: Brits will be able to manage accounts from one application]. *PaySpace Magazine*. Available at: <https://psm7.com/news/evropejcy-smogut-upravlyat-svoimi-schetami-cherез-odno-prilozhenie.html> (accessed 21 January 2021).
9. Planyruetsya zapusk pervoj v myre bazu dannux Fintech-kompanyj [Planned to launch the world's first database of Fintech companies]. *PaySpace Magazine*. Available at: <https://psm7.com/news/planiruetsya-zapusk-pervoj-v-mire-fintech-bazy-dannux.html> (accessed 21 January 2021).
10. Sytnyk I. P., Fomina V. S. (2019) Vplyv fintexu na rozvytok suchasnyx platizhnyx system Ukrayiny [The influence of fintech on the development of modern payment systems in Ukraine]. *Naukovo-vyrobnychij zhurnal «Biznes-navigator»*, vol. 2. (51), pp. 139–143.
11. Sytnyk I. P., Shirinyan L. V., Fomina V. S. (2018) Kryptovalyuta i blokchejn-texnologiyi v suchasnyx platizhnyx systemax: problemy i perspektyvy [Cryptocurrency and blockchain technologies in modern payment systems: problems and prospects.]. *Naukovyj visnyk Hersonskogo derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, vol 30, ch. 2, pp. 109–113.
12. Tyagunova Z.O., Bondarenko V.M. (2015) Kraudfandyng: svitovij dosvid ta praktyka [Crowdfunding: world experience and practice]. *Innovacijna ekonomika*, no 3, pp. 25–32. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2015_3_6 (accessed 20 January 2021).
13. Fintex i blokchejn: texnologiyi, yaki «pidryvayut» bankivskij sektor [Fintech and blockchain: technologies that «undermine» the banking sector.]. Available at: <https://ceoclub.com.ua/notes/blockchain> (accessed 21 January 2021).

14. Cyfrovym sheryngom dokumentiv vzhe korystuyutsya v troh ukrayinskykh bankakh. *Ukrinform* [Digital sharing of documents is already used in three Ukrainian banks] (2021). Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3117182-cifrovim-seringom-dokumentiv-vze-koristuutsa-v-troh-ukrainskih-bankah-fedorov.html> (accessed 21 January 2021).

15. Shering: suchasnyj trend, shho vidkryvaye majbutnye [Schering: a modern trend that opens the future] (2021). *Mukachevo.Net*. Available at: <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/2087215> (accessed 21 January 2021).